

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Naar de maan
Frank Cottrell Boyce
(door Frans Hoes)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Frank Cottrell Boyce is een Britse screenwriter, novelist en occasionele acteur, bekend door zijn samenwerking met filmdirecteur Michael Winterbottom. Frank Cottrell heeft zijn sporen al verdiend in de jeugdliteratuur: zijn debuut, *Miljoenen*, is gepubliceerd in 27 talen en heeft de prestigieuze Carnegie Medal gewonnen. Ook voor zijn televisiescenario's (van o.a. *Coronation Street*) viel hij al regelmatig in de prijzen. Hij is gehuwd, woont in Liverpool en is vader van zeven kinderen.

KORT SAMENGEVAT

Liam Digby is twaalf, hoogbegaafd en erg groot voor zijn leeftijd. Zo groot, dat anderen hem vaak voor een volwassene aanzien en verwachten dat hij zich ook zo gedraagt. Dat bezorgt hem geregeld problemen, maar af en toe maakt hij daar ook misbruik van. Zo slaagt hij er bijvoorbeeld in om zich uit te geven als een nieuwe leraar op zijn toekomstige school. Dit en andere misverstanden zorgen voor hilarische toestanden. Als hij dan geselecteerd wordt als 'beste vader' bij een wedstrijd van een pretpark, doet hij er alles aan om erheen te kunnen gaan. Hij overtuigt zijn klasgenootje Florida om zijn dochter te spelen en voor ze het goed en wel beseffen zitten ze in China, in een toekomstig pretpark dat een echte raketvlucht in de ruimte gaat aanbieden. Daar ontmoeten ze drie andere vaders met hun kinderen – kinderen die van hun vaders ook volwassen moeten zijn. Als Liam en de vier kinderen uiteindelijk in de ruimte verdwalen – en hij als enige 'volwassene' aan boord is – moet hij zijn volwassen kant laten zien om terug te komen op aarde, terwijl de kinderen eindelijk de kans hebben om kind te zijn.

STIJL

Naar de maan is een mooie, fantasierijke en met humor geschreven roman, met veel aandacht voor kosmische feitjes en computergames. Liam ontdekt dat het niet zo gemakkelijk is om volwassen te zijn als het lijkt. De kinderlijke manier van denken wordt op herkenbare wijze beschreven. De beschrijving van de vader-zoonrelatie in een wereld waar iedereen zo snel mogelijk volwassen wil zijn en aan de andere

kant voor altijd jong wil blijven, is hartverwarmend. Een ontroerend kinderboek over kind zijn en volwassen worden, over vaders en ruimtereizen...

AAN DE SLAG

Vragen

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Wat vond je niet leuk? Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Was er iets dat je verraste?
- Lijkt dit boek op een ander boek dat je ooit las ?

Personages

Laat de juryleden alle (belangrijkste) personages opsommen en kort iets vertellen over hun karakters. Wie vinden ze sympathiek, wie niet en waarom? Een overzicht:

- Liam (Meneer Digby) – Florida
- Monsieur Martinet – Max(imum) Martinet
- Samson Een – Samson Twee
- Eddie (Edhem) Xanadu – Hasan Xanadu
- Dr. Dinah Drax

Een belangrijk gegeven in het boek is de gestalte van Liam: hij ziet er veel te oud uit voor zijn leeftijd. Vraag de juryleden naar hun ervaringen. Hebben zij al eens meegemaakt dat iemand te groot of te klein was voor zijn leeftijd waardoor er vervelende of grappige situaties ontstonden? Zou je zelf groter of kleiner willen zijn en waarom?

Praten met uw puber

Het boek verwijst regelmatig naar het boek *Praten met uw puber*. Wat vonden de juryleden van de fragmenten uit dat boek? Voegen ze iets toe aan het verhaal? Kloppen de fragmenten met de werkelijkheid? Zijn ze grappig, storend, interessant...? Je vindt deze passages op p. 70, 71, 97, 144, 245 en 151.

Cover

Vraag de juryleden wat ze vonden van de cover (en achterflap) van het boek. Past die bij het verhaal? Wat verwachtten ze toen ze de cover zagen? Toon eventueel de originele (Engelse) cover en bespreek de grootste verschillen. Waarom zou de Nederlandse uitgever de cover veranderd hebben? Wat vinden de juryleden van de originele titel (*Cosmic*)?

Humor

Welke passages waren humoristisch? Waarom? Houden de juryleden je van dit soort humor? Elk jurylid zoekt individueel een kort grappig fragment en stelt het kort voor aan de groep. Lees het fragment (als het niet te lang is) voor.

Computerspelletjes

In het boek wordt regelmatig verwezen naar *World of Warcraft*, een computerspel. Liam haalt heel wat bruikbare informatie uit zijn ervaringen met het spel. Kennen de juryleden *World of Warcraft* of een vergelijkbaar computerspel? Kan je door dit soort spelletjes te spelen ervaringen opdoen die in het echte leven goed van pas komen? Dragen computerspellen iets bij aan je algemene ontwikkeling of dienen ze enkel als vermaak?

Meer info kan je vinden op www.warcarft.com (je kan tien dagen gratis spelen en een demofilmpje bekijken, dergelijke filmpjes vind je ook via www.youtube.com).

Rollenspel

Op p. 76-78 vind je een dialoog tussen Liam (ik) en Florida. Ze spelen een beroemde filmregisseur en zijn dochter. Laat de juryleden de dialoog (of een stukje ervan) per twee even inoefenen en daarna spelen (of voorlezen) voor de rest van de groep. Je kan daarna een derde jurylid de twee spelers laten regisseren met opdracht de scène leuker, spannender of grappiger te maken.

Boekentip

Een leuke boekentip rond hetzelfde thema zijn de bekende dagboeken van Adrian Mole van Sue Townsend, bijvoorbeeld *Het geheime dagboek van Adriaan Mole, 13 ¾ jaar* (De Fontein, 2005). Je kan eventueel een grappig/herkenbaar fragment voorlezen uit dit boek.

Je kan aan de juryleden ook *Miljoenen*, het eerste jeugdboek van Frank Cottrell Boyce, kort voorstellen. Het won in 2004 de Carnegie Medal en heeft als thema's geld verdienen en rijk en arm. Het boek is een uitgebalanceerde mix van humor, spanning en droefenis, treffend verteld door een innerlijk verward tienjarig jongetje (bron: Mirjam Noorduijn in *Leeswelp*). Lees bijvoorbeeld een passend fragment voor aan de groep.

Tussentitels

Wat vinden de juryleden van de tussentitels in het boek, die vaak origineel en/of grappig zijn? Voegen ze iets toe aan het verhaal of dienen ze enkel om een nieuw hoofdstuk aan te geven? Je kan een klein spel spelen met deze titels: zoek er een tiental uit en noteer ze op stroken papier. Verdeel de juryleden (eventueel) in groepjes van twee of drie en geef elke groep de strookjes. Het is de bedoeling dat ze de titels in chronologische volgorde leggen. Op die manier reconstrueer je het verhaal.

Bruikbare tussentitels:

- ten dode opgeschreven (1)
- ik heb me bijna doodgeschoren (2)
- hallo, gelukkige winnaars (3)
- in Chinastommesukkel (4)
- ik ben de ruimtepappa (5)
- de ijscoman van de Gobi-woestijn (6)
- ik kreeg mijn broek niet aan (7)
- de kotskomeet (8)
- als er iets misgaat (9)

- in de ruimte krijg je geen extra levens (10)
- tamelijk geweldig (11)
- de maanstommesukkel (12)
- vaderachtig gedrag (13)
- we zijn een beetje verdwaald (14)

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

De schilder, de duif en de dingen
Paul de Moor & Roger Raveel (ill.)
(door Trui Galle)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Paul De Moor is geboren in Wetteren op 05/05/1957. Hij is journalist, schrijft reisreportages en jeugdboeken. In zijn reisboeken smokkelt hij kleine verhalen en in zijn jeugdboeken reissouvenirs. In 1996 publiceerde Paul De Moor zijn eerste jeugdboek, *Hemelhoog op de regenboog*. Voor *Zo moet het gaan als er iemand is. Ook over Darwin* kreeg hij de Provinciale Prijs voor Letterkunde Oost-Vlaanderen 2006. *En iedereen ging op zijn mieren zitten* is bekroond met de Boekenpauw 2009. Het prentenboek *Kwilniet* werd genomineerd voor de Boekenleeuw én de Boekenpauw 2009.

Zijn boek *De wei van koe*, met illustraties van Martijn van der Linden, is dit jaar genomineerd in groep 2 van de KJV.

(www.lannoo.be)

Bibliografie (jeugdboeken)

- *Zo moet het gaan als er iemand is* (Afijn, 2005)
- *God is in de keuken bezig* (Afijn, 2006)
- *En iedereen ging op zijn mieren zitten : het verhaal van de stoel* (Lannoo, 2008)
- *De schilder, de duif en de dingen* (Lannoo, 2009)
- *Sebas de zeerover ziet de wereld half* (Lannoo, 2009)
- *De wei van Koe* (Lannoo, 2009)

Roger Raveel is op 15/7/1921 geboren in Machelen-aan-de-Leie, waar hij nog steeds woont. Hij studeerde aan de Stedelijke Academie van Deinze en aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Gent en groeide uit tot één van de belangrijkste Belgische kunstschilders na de Tweede Wereldoorlog.

KORT SAMENGEVAT

Een jongen weet al heel vroeg dat hij later een groot schilder wil worden. Hij beschikt over een uitzonderlijke gave om dingen en kleuren waar te nemen, een voorwaarde voor een echte kunstenaar. Zijn tekeningen en schilderijen krijgen vanuit zijn omgeving de nodige waardering.

In een twintigtal korte verhalen, steeds gecombineerd met een zwart-witillustratie van Roger Raveel zelf, wordt de jeugd van Roger Raveel en de rol die zijn omgeving daarbij speelt, op indrukwekkende en invoelbare wijze beschreven. De observaties van de hoofdpersoon worden heel beeldend naar voren gebracht. De illustraties bij elk hoofdstuk geven niet zomaar de verhalen weer, maar sluiten er qua sfeer wel heel goed op aan. Een unieke combinatie van tekst en beeld.

(Biblion)

WOORD EN BEELD

Het boek is prachtig geschreven, maar het is zeker niet makkelijk voor juryleden van groep 4. Dat kan je opvangen door te werken rond de wisselwerking tussen woord en beeld.

In het boek komen meerdere thema's aan bod die een belangrijke rol spelen in de kunstwerken van Roger Raveel: het witte vierkant, de spiegels, het karretje om de hemel te vervoeren, de poezen, de duif. Voor de juryleden zal de tekst duidelijker worden als ze ook de tekeningen van Roger Raveel zien. Niet alleen de zwart-witillustraties uit het boek, maar ook de schilderijen in kleur en de installaties van Roger Raveel zullen veel verduidelijken.

In deze boeken vindt je voorbeelden vinden van zijn werk:

- *Roger Raveel : het verschrikkelijke mooie leven : schilderijen 1934-1967*, Bernard Dewulf (Ludion, 2003)
- *Een verschrikkelijk mooi leven* (2 dln.), Carlos Alleene (De Muyter, 2006)
- *Roger Raveel : witte schaduw : tekeningen*, Bart De Baere (Ludion, 2008)

BEZOEK AAN HET MUSEUM

KJV-leesgroepen die grondig willen kennis maken met de kunstenaar en zijn leefwereld, kunnen een bezoek brengen aan het Roger Raveelmuseum in Machelen- aan-de-Leie. De toegang voor kinderen tot 12 jaar in groep bedraagt € 1. Meer info vind je op www.rogerraveelmuseum.be

KWARTETSPEL

Het kwartetspel *De wereld van Roger Raveel* is een leuke, speelse manier om het werk van Roger Raveel beter te leren kennen. In het spel zijn 44 vragen verwerkt, geïllustreerd met kunstwerken van Roger Raveel. Er zijn elf kwartetten. Elk kwartet is opgehangen aan een thema kenmerkend voor het werk van de kunstenaar: wit bij Raveel, Machelen-aan-de-Leie, objecten op wielen, het vierkant, dieren...

Het kwartetspel is samengesteld door lerares Marleen De Muer en kost € 10 + € 3 verzendingskosten.
Voor meer info kan je mailen naar bibliotheek@deinze.be

KWARTETSPEL

“De wereld van Roger Raveel”

Het kwartetspel bevat 11 thema's :

1. Raveel in Machelen-aan-de-Leie
2. Acties
3. Objecten op wielen
4. Het vierkant
5. Wit bij Raveel
6. Dieren
7. Zelfportretten
8. Raveel anders
9. Stilleven
10. Personen
11. Landschappen

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Het fantastische verhaal van Ferre en Frie
Siska Goeminne & Jef Roels (ill.)
(door Laure Evers)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Siska Goeminne (30/10/1968) is geboren in Deinze. Haar liefde voor taal blijkt onder meer uit haar studiekeuze: ze studeerde Germaanse Taal- en Letterkunde aan de K.U. Leuven, waar ze ook een tijd werkte. Daarna werkte ze aan project voor kansarme ouders en als redacteur bij uitgeverij Clavis. In 2005 koos ze ervoor om als freelance redacteur te werken in haar eigen oranje bureautje.

Haar eerste boek verscheen in 2001: *Het hoofd van Marieke*, over de vreemde gedachten in je hoofd. Het boek was meteen een schot in de roos en wordt door kinderen én volwassenen graag gelezen. *De billen van Mamoe* lag vanaf 2003 in de boekenwinkels. Goeminne vertelt over de dromerige wereld van Lieze en geeft een originele invulling aan thema's als verwelkomen en afscheid nemen. Het boek haalde de longlist van de Gouden Uil Jeugdliteratuur 2004 en werd bekroond met een Boekenwelp. Haar derde boek, *Wie heeft mij uitgevonden?*, gaat over een grote zoektocht van een kleine jongen naar het antwoord op 'de levensvraag'. *Twee meisjes* is dan weer een boek over vriendschap tussen twee heel verschillende mensen. Ot is donker en stil, Toke is één en al leven. Toch vinden ze elkaar. Als kind, maar ook heel veel later. *Ik was een steen* gaat over de jongen Bennie. Via verhalen en foto's probeert hij grip te krijgen op het woelige jaar dat hij tien werd. In dat jaar sterft zijn grootvader, zijn liefste mens. Tegelijk is tussen zijn ouders een pijnlijke strijd aan de gang. Bennie zit boordevol zorg voor zijn moeder en angst voor zijn vader. Maar hij zwijgt en kijkt toe. Tot het hem te veel wordt.

Siska Goeminne schrijft in een heldere, trefzekere taal over gedachten en gevoelens, over hoe kinderen de wereld om hen heen ervaren.

In eigen woorden...

'In mijn hoofd is een kuil en mijn gedachten lopen er meestal voorzichtig omheen. Want de kuil is donker en diep en ik vermoed dat er zwarte, harige ideeën in wonen. Ideeën waar ik wat bang en droevig van word. Ooit duikel ik in de kuil en dan schrijf ik een boek om te huilen. Met op het einde toch weer een luide lach, want ik leef gruwelijk graag.' (www.davidsfonds.be)

☞ www.siskagoeminne.be
@ siskagoeminne@gmx.net

Jef Roels werd geboren in Leuven, woont in Kessel-Lo, is negen jaar en de zoon van Siska Goeminne. Hij woont in een groengeverfd huis samen met zijn ouders, drie zussen, twee poezen en één kip. Net zoals Ferre uit *Het Fantastische Verhaal van Ferre en Frie* houdt Jef van tekenen sinds het eerste moment dat hij een potlood kon vasthouden. Hij tekent vele uren per dag en doet dat zonder er veel bij na te denken. Hij houdt van draken, supermannen en monsters. Het is niet iedereen gegeven: een boek maken samen met je mama. Jef is dan ook apetrots dat hij op jonge leeftijd al zijn eigen boek heeft uitgebracht.

KORTE INHOUD

Ferre heeft weinig vrienden. Alle kinderen lachen om zijn gekke oma Frie. Maar als hij tekent, vergeet hij al zijn zorgen. Op een dag vertelt hij aan de klas hoe hij bij Frie terechtgekomen is. Maar al snel begint Ferre te twijfelen. Klopt het wel wat Frie hem heeft verteld? Of is het slechts een Fantastisch Verhaal? Een vlot geschreven verhaal over een jongen die keuzes moet maken.

(www.nieuwsblad.be)

IN DE PERS

Je kan deze uitspraken op kaartjes plakken en met de juryleden bespreken. Zijn ze het eens met de recensenten? Hoe zouden zij hun mening over het boek in één of twee zinnen samenvatten?

- ‘Siska Goeminne brengt het op een originele manier, waarin grappige, ontroerende, trieste en blij passages elkaar afwisselen en zorgen voor een mooi evenwicht.’ *De Leeswelp*, oktober 2009
- ‘*Het fantastische verhaal van Ferre en Frie* doet zijn titel eer aan. De spaarzame tekst van Siska Goeminne en de complexloze tekeningen van haar zoon Jef Roels (negen jaar!) vinden elkaar moeiteloos.’ *De Standaard der Letteren*, december 2009
- ‘Een puur boek dat ontroert door de voorzichtige gebaren van gekwetste mensen en het wit tussen de woorden.’ Boekentips jeugdboekenweek, maart 2010

VÓÓR HET LEZEN

Bekijk met de juryleden de cover van het boek. Waarover zou het boek kunnen gaan? Lees vervolgens samen de achterflap en laat de juryleden fantaseren over de inhoud van het boek. Het is altijd leuk hun opmerkingen te noteren en na de bespreking nog even boven te halen.

Vraag de juryleden om tijdens het lezen enkele mooie zinnen of uitdrukkingen te noteren en mee te brengen naar de volgende bijeenkomst.

ALGEMEEN

In het boek komen volgende thema's komen aan bod:

- Vriendschap

- Onverdraagzaamheid
- Pesten
- Zelfmoord
- (Omgaan met) verdriet
- Verlegenheid
- Poëzie
- Grootmoeder

Hou deze thema's in je achterhoofd en kies enkele vragen uit om aan de kinderen te stellen. Meer vragen vind je in het boek *Vertel eens...* van Aidan Chambers (Bibliion, 2002) en in het hoofdstukje 'Methode Chambers' in de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek').

- Wat vond je leuk, mooi of goed aan dit boek?
 - Wat is je opgevallen aan dit boek?
 - Waar had je meer over willen lezen?
- Wat vond je niet leuk?
 - Waren er stukken die je vervelend vond?
 - Heb je stukken overgeslagen? Welke?
 - Als je het boek niet helemaal gelezen hebt, waar ben je dan gestopt met lezen? Waarom daar?
- Waren er stukken in het boek die je spannend vond?
 - Kon je bij sommige stukken niet stoppen met lezen?
- Hoe voelde je je bij het lezen? Was je blij? Bang? Boos? ...
- Als je zelf een stuk in het boek zou mogen veranderen, welk zou dat dan zijn?

VORM

Omslag

Bekijk met de juryleden nog eens de omslag. Vraag hen wat ze er nu van denken. Past het bij het boek?

Illustraties

- Wat vind je van de illustraties?
- Wat vind je ervan dat het boek geïllustreerd is door een jongetje van 9 jaar?
- Wat zeggen de tekeningen over de illustrator?
- Zou de auteur/uitgever bewust gekozen hebben voor felle kleuren? Waarom (niet)? Heeft de kleur groen een bijzondere betekenis in het verhaal?
- Waarom zouden sommige stukjes tekst in het groen staan?

Tekst

Vraag aan de juryleden om enkele van de mooie zinnestukjes die ze genoteerd hebben, voor te lezen. Bespreek met hen wat ze precies zo mooi vinden aan die zinnestukjes. Benadruk dat 'mooi' voor iedereen iets anders betekent.

PERSONAGES & VERTELLER

- Wie vertelt het verhaal? Door wiens ogen heb je het verhaal gevolgd? Keek je vanuit één verhaalfiguur of vanuit verschillende figuren in het verhaal?
- Wat vind je van de namen 'Frie' en 'Ferre'? Zouden die met opzet zo goed op elkaar lijken? Heeft dit een diepere betekenis?
- Was het in het verhaal duidelijk wat de personages dachten of voelden?
- Hoe zou je Frie en Ferre omschrijven? Welk karakter hebben ze? Waarom zijn ze zoals ze zijn?
- Kan je je de personages voorstellen? Zijn ze realistisch? Waarom (niet)?
- Wat vind je van het verhaal over de mama en het paard? Begreep je onmiddellijk waar het over ging?
- Hoe gaat Frie om met het verlies van haar dochter? Begrijp je waarom ze is zoals ze is?
- Hoe gaat Ferre om met het verlies van zijn mama?
- Hoe is de relatie tussen Ferre en Willem?
- Waarom houdt Ferre zo van tekenen?
- Kan je begrijpen waarom Ferre zich schaamt voor Frie?
- Waarom is Fredje zo belangrijk voor Ferre?

TOT SLOT

- Als je het boek aan iemand zou moeten aanbevelen, wat zou je dan zeggen?
- Hoe zou je het boek omschrijven? Welke woorden passen bij dit boek?
- Zijn er dingen die je graag aan de auteur of de illustrator zou willen vragen?

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 3

Mijn broer, de nieuwe en ik
Martha Heesen
(door Ilse Trimborn)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Martha Heesen (1948) heeft altijd ontzettend graag gelezen. De keuze om Nederlandse Taal- en Letterkunde te gaan studeren was dan ook snel gemaakt.

Martha Heesen werkt als schrijfster en vertaalster. In 1993 debuteerde ze met *Het plan-Stoffels*. Sindsdien verschenen er al heel wat boeken van haar hand, die geregeld bekroond werden. Zo won ze een Gouden Uil Jeugdliteratuur voor *Toen Faas niet thuiskwam* en kreeg ze ook al enkele Zilveren Griffels toegekend. In 2009 werd *Watson, of Hoe je een meisje veroverd met 23 uitvindingen en 1 muis* bekroond door de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen.

KORT SAMENGEVAT

De tienjarige Toon en zijn oudere broer Jan groeien op in een gezin waar ook pleegkinderen worden opgevangen. Dat betekent dat er bij hen in huis vaak kinderen logeren bij wie thuis iets ergs is. Soms blijven ze maanden, soms maar een dag of twee. Ieder pleegkind heeft zijn eigen geheimen.

(achterflap)

BELANGRIJKSTE PERSONAGES

- Toon
- Jan
- De vader en moeder van Toon en Jan
- De pleegkinderen: Rufus, Gerrit, Jirre, Arend, Abigaël en Milo

VORMKENMERKEN

Het boek bestaat uit zes hoofdstukken, die niet genummerd zijn, maar de naam dragen van het pleegkind waar het hoofdstuk over gaat.

STIJL

Het verhaal wordt door Toon verteld in de ik-vorm.

Martha Heesen staat er om bekend dat haar hoofdpersonages vaak dromerige jongens zijn die een grote gevoeligheid in zich dragen. Iets wat ook voor dit boek geldt.

TIJD EN PLAATS

Het verhaal speelt zich af in het heden. Plaats van handeling is het huis van Toon, Jan en zijn ouders, afgezien van het hoofdstuk waarin ze op vakantie gaan.

THEMA'S

- Pleegkinderen
- Opvanggezin
- Familiebanden

MOGELIJKE INVALSHOEKEN VOOR BESPREKING

Doe eerst een kort rondvraagje en vraag aan de juryleden om te zeggen of ze het boek al dan niet graag gelezen hebben en waarom. Dan weet je meteen wat hen is opgevallen en kan je het boek verder bespreken met dit in het achterhoofd. Deze vragen kunnen je helpen:

- Wat weet je van pleegkinderen? Heb je daar al van gehoord? Ken je pleegkinderen (in het echt of in verhalen of films, bijvoorbeeld Tracy Beaker)?
- Wat vind je ervan dat de ouders van Toon en Jan kinderen opvangen?
- Kan je je voorstellen dat er bij jou thuis geregeld een ander kind zou komen wonen? Kinderen die overigens altijd uit een moeilijke thuissituatie komen.
- Wat vind je ervan dat de ouders van Toon en Jan zeggen dat de jongens tevreden moeten zijn, want dat ze alles hebben? Snap je dat?
- Wat vind je van de kaft? Waar past die kaft in het verhaal?
- Wat vind je van de titel?
- Wat vind je van de verschillende pleegkinderen? Was er een bepaald hoofdstuk dat je liever hebt gelezen dan de andere? Waarom?
- Wat vind je van Toon? En Jan?
- Heeft het zwemmen van Jan een bepaalde betekenis in het boek?
- Snap je dat de broers af en toe liever geen pleegkind in huis willen?
- Wat vind je ervan dat Rufus een spookvriendinnetje heeft? Geloof je dat zij 's nachts komt spoken in de kamer van Toon en Jan of heeft Toon dat gedroomd?
- Denk je dat Gerrit en Toon de dode boer zagen? Vond je dat een vreemd stukje?
- Wat vind je van Jirre? Is het een rare kerel? Snap je dat hij veel met lego speelt, niet echt moet leren maar toch hoge scores haalt en vervolgens verdwijnt?
- Heeft Arend een naam die bij hem past? Wat denk je dat er gebeurde toen Toon voor vogel speelde?
- Wat is er volgens jou aan de hand met Abigaël? Wat vind je ervan dat Toon zijn favoriete knuffel

- aan haar geeft?
- Wat vind je van Milo? Waarom verstopt Jan zich in de kast?
 - Wat denk je over de volgende uitspraak van Toon? Weet je wat hij bedoelt: ‘Dat je deur niet op slot mag heet openheid en het heeft iets met de zielenpoten te maken. Ik ga dat niet allemaal uitleggen. En zielenpoten mag je bij ons helemaal niet zeggen. Dat ga ik ook niet uitleggen.’
 - Hoe vind je het einde van het boek? Had het boek van jou dikker mogen zijn?
 - Is dit een echt verhaal of zijn het eerder afzonderlijke verhaaltjes?
 - Zou je dit boek aan andere kinderen aanraden? Waarom wel? Waarom niet?

Hieronder volgen nog enkele stukjes uit recensies. Vraag de juryleden of ze het er mee eens zijn en ga na wat de recensenten precies bedoelen:

‘*Mijn broer, de nieuwe en ik* is vooral een grappig boek.’

(www.verteleens.be/2009/08/15/mijn-broer-de-nieuwe-en-ik-martha-heesen)

‘De stoere Jan doet er alles aan de pleegkinderen de baas te blijven. Maar het is Toon die iedere keer op zijn eigen speciale manier hun vertrouwen wint.’

(www.boek.be/boek/mijn-broer-de-nieuwe-en-ik)

‘Het stoere gedrag van Jan, die niet met zich wil laten sollen, staat in schril contrast met de begrijpende Toon. Hij is benieuwd naar de nieuwelingen, naar hun karakter, hun achtergrond. Hij probeert contact te leggen, wat niet altijd even eenvoudig is.’

(www.pluizuit.be/091001/Mijn%20broer.htm)

‘Toon heeft het niet over eenzaamheid, maar zijn verhaal – hoe luchtig en humoristisch ook verteld – gaat er ondertussen wel over.’

(www.basmaliepaard.nl/index.php?id=mijnbroer)

‘Wat je wel moet weten als je gaat lezen, is dat dit boek over Toon gaat. En niet over de pleegkinderen en hun droevige geschiedenissen, want die leer je niet echt kennen. Je weet niet waar ze vandaan komen of waar ze naartoe gaan, je weet alleen hoe ze zich gedragen. Martha Heesen vertelt in *Mijn broer, de nieuwe en ik* enkel het verhaal van Toon. En dat is een goed en mooi verhaal.’

(www.leesfeest.nl/index2.php?recensie=737)

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Opgejaagd
Lydia Rood
(door **Emilie Vanpeteghem**)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Lydia Rood wordt op donderdag 23 mei 1957 geboren in Velp. Tussen bossen en rivier groeit ze op samen met haar vier broers en haar zusje.

Ze studeerde journalistiek aan de School voor de Journalistiek in Utrecht. Haar eerste jeugdroman, *Een geheim pad naar gisteren*, verscheen in 1982. Dit verhaal schreef ze zomaar voor de lol en op aanraden van haar broer Niels is ze ermee naar een uitgever gestapt. Na haar afstuderen in 1984 werkte ze van 1985 tot en met 1991 als eindredacteur binnenland bij de Volkskrant, waar ze haar enorme nieuwsgierigheid naar het 'echte leven' enigszins kon bevredigen. In 1988 behaalt ze haar doctoraal diploma Spaanse taal- en letterkunde. In 1991 koos ze definitief voor het schrijverschap. Naast (kinder)boeken schrijft ze ook columns.

Een duizendpoot wordt Lydia Rood genoemd, omdat ze zo veel verschillende verhalen schrijft. Spannende en droevige, ernstige en grappige, lange en korte, voor kinderen en volwassenen. Zelf zegt ze: 'Hád ik maar duizend poten! Dan zou ik met schrijven mijn hoofd eens bij kunnen houden...'

 www.lydiarood.nl

KORT SAMENGEVAT

Maira woont met haar hele familie in woonwagens. Het gezin behoort tot de Sinti, een rondtrekkende gemeenschap, die de kost verdient met muziek maken op kermissen, instrumenten repareren, handlezen, klusjes op het land, gereedschap herstellen. Ze trekken van plaats naar plaats en volgen daarbij oude routes door de natuur.

Maar het zwervende bestaan is niet makkelijk en de maatregelen van de nazi's tegen hun volk worden steeds harder. Het gezin duikt onder in een huis tot op een ochtend de politie aan de deur staat. Maira's oudste broer wordt neergeschoten en haar vader kan vluchten. De rest van het gezin wordt op de trein

naar Auschwitz gezet, maar Maira kan ontsnappen. Zal zij haar moeder, broertjes en zusjes ooit nog terugzien? En zal zij haar vader vinden?

ACHTERGROND: JEUGDBOEKENPROJECT *VERGETEN OORLOG*

Tot aan het voorjaar van 2010 verschijnen er bij uitgeverij Leopold zes nieuwe jeugdboeken over vergeten onderwerpen van de Tweede Wereldoorlog: de bombardementen op Rotterdam en Middelburg, Sinti en Roma, dwangarbeid, de Tweede Wereldoorlog in Suriname, kinderen van 'foute' ouders en Duitse militairen en de Tweede Wereldoorlog in landen waar nieuwe Nederlanders vandaan komen zoals Marokko, de Nederlandse Antillen, Irak en China.

Op www.vergetenoorlog.nl vind je meer informatie over de reeks, met een voorstelling van de boeken, lessuggesties en opdrachten.

Je kan zelf alle boeken uit de reeks verzamelen en in een eigen koffer meebrengen. Zo komen de juryleden in contact met de andere boeken en dat kan een aanleiding zijn om die titels ook te lezen.

Zet *Opgejaagd* centraal als je over de reeks praat. Hierin leren we dat niet alleen Joden in de Tweede Wereldoorlog vervolgd werden, maar ook andere groepen. Maira behoort tot de Sinti, die al eeuwen in familieverband door West-Europa trokken. Net als de Roma uit Oost-Europa werden de Sinti 'zigeuners' genoemd.

OMSLAGILLUSTRATIE

De juryleden zullen het meisje op de omslagillustratie waarschijnlijk niet kennen. Vraag hen naar hun eerste indruk en vertel hen daarna dat het meisje op de kaft Settela Steinbach zou kunnen zijn. Een foto van Settela wanneer ze op het transport stapt, is het symbool geworden voor de Holocaust. Lydia Rood gebruikte de foto voor haar boek *Opgejaagd* en beschrijft op p. 84 het transport uit Westerbork. Ze komt ook voor in het boek.

Weten de juryleden wat de Holocaust is? Breng eventueel wat informatieve boeken over de Tweede Wereldoorlog mee naar de bijeenkomst.

Aan de slag!

Kopieer de omslagillustratie voor de juryleden. Voor hen is het meisje op de foto Maira. Laat op de kopie alles noteren wat ze over dit meisje weten, voelen of denken. Bespreek daarna hun notities.

BESPREKING

- Wat heeft de juryleden persoonlijk het meest geraakt in het boek?
- Welke figuur was het interessantst? Waarom?
- Was het een moeilijk verhaal?
- Wist je dat niet alleen de Joden vervolgd werden in de Tweede Wereldoorlog?
- Vind je het onderwerp interessant? Spreekt het je aan? Waarom?
- Heb je iets geleerd uit het verhaal? Wat vind je ervan dat je door dit boek te lezen iets meer te weten komt over de Tweede Wereldoorlog?

- Hebben bepaalde gebeurtenissen je aan het denken gezet?
- De auteur zorgde op het einde voor enkele feiten over de Sinti en Roma. Wat vind je daarvan? Is het verhelderend of overbodig? Leg als begeleider uit dat de auteur haar verhaal baseert op de werkelijkheid. De lezers van dit boek krijgen dus – door het verhaal – een kijk op wat er in het verleden echt gebeurd is.

Schrijf deze zin op een groot vel papier:

‘Oorlogen gaan om grondgebied.
Dat heeft niets met ons te maken. Mensen van de weg hebben de hele wereld.’
(Maira)

Vraag aan de juryleden wat Maira hiermee bedoelt. Ze blijkt toch niet helemaal gelijk te hebben...

TITEL

Wat betekent de titel? Probeer hem te verklaren. Dat kan je eventueel doen aan de hand van passages uit het boek.

THEMA’S

- Tweede Wereldoorlog
- Nazi’s
- ‘Zigeuners’

Maak in het deksel van een schoendoes een gleuf. Zet de doos in het midden van de groep neer en zorg voor voldoende kaartjes om op te schrijven. Vraag de juryleden om op de kaartjes informatie uit het verhaal te schrijven en in de schoendozen te steken: wat hebben ze onthouden, wat vonden ze bijzonder... Daarna haal je één voor één een kaartje uit de doos en bespreek je dit samen met de juryleden. Zo kan je een gesprek over het boek opbouwen. Als begeleider kan je zelf ook meedoen en je eigen informatie in de dozen stoppen.

PERSONAGES

Er komen heel wat personages in het boek voor. Vraag de juryleden naar de belangrijkste personen:

- het gezin van Maira: Maira, Django, Bloema, Falko, Elmo, Manito, Kersja, Krasa, Raklo (haar paard, heel belangrijk voor Maira)
- de vriendin van Maira: Settela
- David
- Maira’s grootmoeder

Kopieer de lijst met personages achteraan in het boek. Laat de ‘relatie’ weg en vraag de juryleden wie wie is.

- Wijs de juryleden erop dat de roepnaam en doopnaam van de personages verschillend zijn. Hoe komt dit?
- Er is ook een hele reeks ooms en tantes, nichtjes en neefjes. Kennen de juryleden nog iemand van hen?
- Wat weten ze nog over de personages?

Je kan verschillende citaten, gebeurtenissen of uitspraken uit het boek halen. Vraag aan de juryleden over wie het gaat. Wie doet de uitspraak? Waar gaat het over? Wat vinden ze daarvan?

Je kan de citaten ook op kaartjes schrijven en op een stapeltje leggen. Eén voor één kiezen de juryleden een kaartje en bespreken ze het. Je begeleidt en stelt bijkomende vragen.

- ‘Oorlogen gaan om grondgebied. Dat heeft niets met ons te maken. Mensen van de weg hebben de hele wereld.’ (p. 18, Maira stelt haar nichtjes gerust)
- ‘Tja, wat voor verhalen... over lijsten met namen waar geen mensen meer bij horen. Over mannen met geweren die op mensen jagen alsof het hazen zijn. Over volle treinen die leeg terugkomen. Geen verhalen die iets goed beloven voor mensen van de weg.’ (p. 23, Falko tegen zijn zusje Maira, ‘geen verhalen voor kleine meisjes’, zegt hij nog)
- ‘Falko. Elmo. Manito. Maira. Kersja. Krasa. Misschien is het uit met ons oude leven. Misschien komt het nooit meer terug. Maar jullie zijn het allerbelangrijkste. Wat deze rotoorlog ook met ons doet – als jullie er maar heelhuids uit komen. Jullie zijn mijn hoop op de toekomst.’ (p. 28, vader Django tegen zijn kinderen. Het is best een harde man, maar hij houdt van zijn kinderen.)
- ‘Die mensen die hier woonden zijn weg,’ zei hij. ‘Jodenmensen. Ze zullen wel naar Duitsland zijn.’ (p. 35, Falko tegen Maira, hier gaat het over de treinen die leeg terugkomen)
- ‘Morgen nemen we Krasa ook mee langs de deuren. Met een bloem in haar haren. Dat werkt altijd goed.’ (p. 41, moeder Bloema)
- ‘U mag per persoon één koffer meenemen. Naam en geboortedatum moeten er duidelijk opstaan.’ (p. 47, politieagent)
- ‘Het gaat niet om de mantel mens, het gaat om de voering.’ (p. 50, Liesjes mama)
- Maira zag hoe Falko was gevallen, zijn broekspijp rood en gescheurd. Haar mond bleef openstaan omdat ze niet kon geloven dat het echt was gebeurd. Dat Falko was neergeschoten als een hondsdol dier. (p. 54)
- Slim van haar moeder. Vier kinderen stonden voor de lange tafel en vier werden er opgeschreven. Eén kind hoefde niet op de lijst – zij! Waarom had haar moeder juist haar uitgekozen? (p. 60)
- Achteraf snapte Maira niet hoe ze het hadden kunnen laten gebeuren. Ze moesten zich uitkleden, helemaal naakt. Ze stonden te bibberen en probeerden hun lichamen te bedekken – Maira durfde niet op te kijken – en toen moesten ze zich wassen. (p. 60, ook hun haren werden afgesneden)
- ‘We gaan naar het oosten hé,’ zei ze. ‘Helemaal naar Polen, en daar krijgen we een boerderij voor onszelf en paarden. Dan moeten we aardappels telen voor de Duitsers. Ik dacht dat het erger zou zijn. Hoe heet jij?’ (p. 64, Settela, eerste kennismaking tussen de twee meisjes. Maira vindt Settela achterlijk omdat ze hoopt een boerderij.)
- Maira wilde zich tussen de mensen door wringen. Maar iemand greep haar van achteren bij haar pols en rukte haar terug naar de deur. Door het gewoel kon ze haar moeder en broers

- niet zien. ‘Jij niet,’ zei een stem die ze kende. ‘Jij gaat naar het toilet. Er is daar niemand, ik heb het net gecontroleerd.’ (p. 81, David, iedereen behalve Maira wordt op de trein gezet)
- Deze mensen zetten hun leven op het spel voor haar – dat zeiden ze tenminste. (p. 113, na een heuse ontsnappingstocht woont Maira op een zolderkamertje bij de familie Bots. Met het goud uit de voering van de jas kan ze hen betalen. Daarna gaat ze op zoek naar haar grootmoeder en haar vader.
 - Na een tijdje begon Maira het te geloven: dat de Duitsers mensen bij duizenden tegelijk had vergast. Maar dat waren de Joden, daar hadden de nazi’s een hekel aan. (p. 145)
 - ‘Het was onze onwetendheid, engeltje. Niets wisten we. Daardoor hebben ze ons te pakken kunnen nemen. Dat mag nooit meer gebeuren.’ (p. 157, grootmoede Dotsji tegen Maira)
 - ‘Vandaag heb ik hem gevonden. Auschwitz, 30 mei 1944.’ (p. 166, Maira’s vader is vermoord)

METHODE AIDAN CHAMBERS

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers: ‘Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden als ‘Ik vond dit boek (niet) leuk’ en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar *hoe pak je die gesprekken aan?*’ (www.jeugboekenweek.be, lestips)

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onder. Om de beurt nemen een jurylid een kaartje. Hij leest de vraag en beantwoordt die. Daarna reageren de andere kinderen hierop. Daarna wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en neemt het volgende jurylid in de kring een kaartje. Je kan de juryleden ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders lezen van deze schrijver lezen?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?
- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek er bijvoorbeeld ook dit tussen:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt

Je kan ook kiezen voor de vier-kolommen-methode om over het gelezen boek te praten. Meer info hierover vind je in de handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek'), op www.jeugdboekenweek.be/2010/Algemene_lestips.pdf en natuurlijk in Chambers' boek *Vertel eens* (Biblion, 2002), in het bijzonder naar de hoofdstukken 13 en 14, die spreken over het onderwerp van gesprek (p. 93-104) en een raamwerk van vragen (p. 105-115).

MEER INFORMATIE OVER DE SINTI TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG

- nl.wikipedia.org/wiki/Zigeunervervolging
- kunst-en-cultuur.infonu.nl/oorlog/42677-sinti-en-roma-in-de-tweede-wereldoorlog.html
- www.westerborkportretten.nl

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Wolf
Sophie Swerts Knudsen
(door Delphine Cattrysse)

AUTEURSINFO

Sophie Swerts Knudsen werd geboren in Lichtaart (provincie Antwerpen). Ze woont sinds jaren in Hørsholm (Denemarken), samen met haar Deense echtgenoot Jesper Knudsen en haar kinderen. Sophie schreef op haar drieëndertigste, toen ze in verwachting was van haar oudste dochter, haar eerste kinderboek: *Lilli en de bloemenelfjes*.

Bibliografie

Lilli en de bloemenelfjes (Clavis, 2009)
Wolf (Clavis, 2009)

KORT SAMENGEVAT

Seppe is heel erg ziek. Hij heeft kanker en wil er met niemand over praten. Tot hij een boek over indianen cadeau krijgt. De indianen in het boek zijn sterk en moedig. Dat wil Seppe zelf ook zijn.

THEMA'S, TIPS EN VERWERKINGSMOGELIJKHEDEN

Titel

- Waarover dachten de juryleden dat het boek zou gaan toen ze de titel lazen?
- Een witte wolf is het totemdier van Seppe. Een beer is het totemdier van Katinka. Kunnen de juryleden raden wat hun eigen totemdier is/zou zijn? Sommige onder hen hebben misschien in de scouts een totemdier gekregen?

Cover

Bespreek de cover met de juryleden. Je ziet een wolf en een sneeuwlandschap dat ondersteboven staat. Vraag de juryleden waarom het landschap ondersteboven zou staan. Vergelijk met deze uitspraak van Katinka:

'Een wolventotem betekent dat je nieuwe situaties in je leven gemakkelijk aankunt en je er zelfs goed bij voelt. Ik vind het absoluut niet vreemd dat de wolf jouw totem is. Je hele leven is op zijn kop gezet door

kanker. Je bent vreselijk ziek geworden, maar toch ben je sterk genoeg om terug te vechten. Voor mij ben je een typische wolf!' (p. 65-66)

Thema's

De belangrijkste thema's in *Wolf* zijn kanker, (Sioux-)Indianen, moed, doorzettingsvermogen en vriendschap.

Kanker

Kanker is een ziekte waar heel wat mensen vroeg of laat mee te maken krijgen. De ziekte is tegenwoordig dodelijker dan AIDS. Hou er als je hier dieper op in wil gaan rekening mee dat het gevoelig kan liggen bij sommige juryleden!

Dit zegt Sophie Swerts Knudsen zelf over het onderwerp:

'Ik vertel het verhaal van Seppe, een jongen die als kankerpatiënt in een depressie belandt. Wanneer zijn moeder een boek over Amerikaanse indianen meebrengt, begint Seppe te dagdromen. Katinka, een van zijn verpleegsters, heeft indiaanse voorouders en helpt Seppe zijn totemdier vinden. Ik wil met *Wolf* alle kinderen met een ziekte een hart onder de riem steken.' (*De Standaard*, 18 maart 2009)

(Sioux-)Indianen

Wat weten de juryleden na het lezen over de Sioux-indianen? (De delen over de Indianen staan in het boek cursief gedrukt.) Neem enkele boeken rond (Sioux-)Indianen mee naar de bijeenkomst.

Neem een groot blad en maak samen met de juryleden een woordenspin of mindmap:

- nomaden → verhuisden vaak
- bizons
- tipi's → bizonhuiden
- travoois (getrokken door paarden/honden)
- papoosas (baby's)
- geloof → natuur
→ wakan tanka → manitoe
- totemdieren
- vreedzaam volk
- coups/scalperen (geleerd door blanken - Britten)
- ...

Moed/doorzettingsvermogen

Aanvankelijk laat Seppe het hoofd wat hangen, maar dankzij het boek over de Indianen vindt hij de moed om door te zetten.

- Kunnen de juryleden zich daar in vinden?
- Wat kan nog moed geven?

PERSONAGES

Welke **personages** komen in het boek voor? Bespreek met de juryleden hoe de personages geschetst worden.

- Seppe: krijgt op zijn tiende verjaardag te horen dat hij kanker heeft. Drie weken later ligt hij in het ziekenhuis, is hij geopereerd en begin de chemo (p. 11)
- Mama giechelt (maar is verdrietig) (p. 21)
- Papa gedraagt zich stoer (p. 21)
- Verpleegster Katinka: ‘Ze is waarschijnlijk de enige persoon die me niet vol medelijden aankijkt.’ (p. 14)
- Teresa ligt al lang in het ziekenhuis, haar toestand is bij momenten kritiek.
- Dr. Verwassen geeft Seppe geen duidelijkheid. Zo vraagt hij op p. 17 naar zijn overlevingskansen, maar de dokter geeft een vaag antwoord.
- Kinesist Fred

BESPREKING

Zie ook de methode Aidan Chambers in de Handleiding op www.kjv.be, in de rubriek ‘Voor begeleiders’, bij ‘Handboek’.

Belangrijk! Geef als begeleider aan dat ieders mening evenwaardig is.

Basisvragen

- Wat vond je leuk, mooi, goed, grappig aan dit boek?
Belangrijk! Het is belangrijk dat je als begeleider aangeeft dat een goed/slecht boek per definitie niet bestaat. Je kan als jurylid een boek goed of slecht vinden, maar daarom vindt een ander dat niet.
- Waren er dingen moeilijk of onduidelijk?
- Was er iets dat je totaal verraste?

Algemene vragen

- Waarover dacht je dat het boek zou gaan toen je de titel las?
- Ken je andere boeken die hierop lijken?
Noot: sommige juryleden zullen tijdens het vorig leesjaar ‘Als je dit leest, ben ik dood’ van Sally Nichols gelezen hebben. Dit boek gaat over een jongen die overlijdt aan leukemie. Je kan de boeken met elkaar vergelijken.
- Wat ga je anderen over het boek vertellen?
- Kan je makkelijk met anderen praten over dit boek? Waarom wel/niet?
- Krijg je als lezer genoeg en duidelijke informatie over leukemie?
Noot: het was niet de auteur haar bedoeling om een informatief boek over kanker te schrijven.
- Hoe lang duurt het verhaal?
- Door wiens ogen zie je de gebeurtenissen?

RECENSIE

Deze recensie kan je met de juryleden bespreken. Zijn zij het eens met de recensent?

'Sophie Swerts Knudsen slaagt er in *Wolf* op een meesterlijke wijze in om kinderen die het zwaar hebben een hart onder de riem te steken. De tienjarige Seppe heeft kanker en put kracht uit zijn dagdromen over Amerikaanse indianen en totemdieren. Zijn strijd wordt gekleurd door de angst van de ouders en de warme vriendschap tussen hem en de verpleegster Katinka, die indiaans bloed heeft en het beste in hem bovenhaalt. Op een kinderkankerafdeling valt weinig vreugde te rapen: Seppe is vaak misselijk en doodmoe, en vindt voortdurend plukken haar op zijn hoofdkussen. Rolstoel en chemo zijn dagelijkse kost. Hij mist zijn vrienden en voelt haarfijn aan hoe zijn ouders zichzelf niet meer zijn. Bovendien voelt hij zucht tot zijn eigen verbazing aangetrokken tot Teresa, die al enkele maanden op de afdeling ligt en er erg aan toe is. Het indianenboek dat zijn moeder hem gaf, helpt hem om de realiteit even te ontvluchten. Hij stelt zich voor hoe de medicatiezak het bloed bevat van zijn ergste vijand, die hij net verslagen heeft en wiens krachten nu in hem zullen overgaan. "Terwijl de chemo langzaam in mij druppelt, ben ik een oersterke, moedige indiaan". Seppe kiest de wolf als totem. Die past immers perfect bij de krachtige manier waarop hij nieuwe situaties aanpakt.

De prachtige illustratie van een wolf op het omslag zal de jonge lezer zeker uitnodigen om dit niet-alledaagse verhaal te lezen. De schrijfster weet het thema uit te werken in een allesbehalve zielige tekst in de ik-persoon. Indianen worden vaak geromantiseerd, maar hier komen hun moed en doorzettingsvermogen op een realistische manier aan bod. Samen met Seppe lezen we in korte, cursief gedrukte passages over het leven en de tradities bij de Sioux, en de symboliek van de totems. Op geen enkel moment verlaten we echter de ziekenhuiswereld.

Het taalgebruik en gedrag van Seppe zullen zeer herkenbaar zijn voor de jonge lezer. Als hij een baaldag heeft, mokt hij. Aanvakelijk is hij boos op wat hem overkomt, en dat uit hij op een jongensachtige manier. Dankzij zijn doorzettingsvermogen al hij uiteindelijk zijn demonen verslaan.'

(Lydia Adriaensen in *Leeswelp* 7, 2009)

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

De fanfare van heuvelbos
Henri Van Daele & Klaas Verplancke (ill.)
(door Delphine Cattrysse)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Henri Van Daele werd in Zele (Oost-Vlaanderen) geboren op 15 november 1946. Al tijdens zijn schoolgaande jeugd schreef hij stukjes voor en cursiefjes voor kranten en tijdschriften. Hij debuteerde op zeventienjarige leeftijd als auteur met het verhaal *Herinneringen van een Brigand*. Sinds 1993 is hij voltijds auteur en heeft hij al tientallen boeken geschreven. Verschillende thema's en stijlen komen in zijn verhalen terug. Henri Van Daele schrijft zowel historische als fantastische verhalen.

🔗 www.henrivandaele.be

Klaas Verplancke werd op 21 juni 1964 in Zwevegem (West-Vlaanderen) geboren. Hij debuteerde als illustrator op 26-jarige leeftijd. Na samenwerking met verschillende auteurs begon hij in 1996 zelf met het schrijven én illustreren voor kleuterboekjes en later ook boeken voor oudere lezers. Een aantal van zijn eigen boeken werden verwerkt naar een theatervoorstelling. Klaas woont en werkt in Brugge. Hij is één van de bekendste Vlaamse illustratoren.

🔗 www.klaas.be

KORT SAMENGEVAT

De Olifant vlucht op een avond van het circus naar het Heuvelbos. Daar ontmoet hij de geridderde grizzlybeer Louis Mpoint en de ijsventer Maroni. De Grizzly kan dankzij de Indiaanse *yell* drie formaten aannemen: *small*, *medium* en *large*. Wanneer de koning komt te sterven wordt prinses Limoentje – een jeugdvriendin van de Grizzly – gekroond tot Koningin Limone I. Wat later komt ook Beertje Karelte bij Grizzly en Olifant in het Heuvelbos wonen. Hij wil een Republiek voor Vrije Beren oprichten en begint aan een grondwet. De muzikale Grizzly pleit voor een volkslied en een fanfare. Daarom worden er beren uit de knuffelbranche geronseld. Koningin Limoentje ondersteunt de initiatieven van de beren.

THEMA'S, TIPS EN VERWERKINGSMOGELIJKHEDEN

Titel

De fanfare van heuvelbos: de glorieuze en grappige lotgevallen van Ridder Louis Mpoint en tal van andere beren.
Waarover dachten de juryleden dat het boek zou gaan toen ze die (lange) titel lazen?

Cover

Belangrijk! Duid de juryleden op het belang van illustraties! Een illustrator is vaak even belangrijk als de auteur van een boek.

Bespreek de cover met de juryleden, met daarop Olifant en Grizzly/Ridder Louis Mpoint.

Meer lezen?

De fanfare van Heuvelbos is een zelfstandig te lezen vervolg op *Van de grizzly die niet slapen wou* van Henri Van Daele en Aljoscha Blau (ill.). Hebben de juryleden zin om dit ook te gaan lezen? Of om nog een boek van Henri Van Daele en Klaas Verplancke te lezen? Breng de boeken mee naar de bijeenkomst en stel ze (kort) voor. Je kan de boeken tentoonstellen op een aparte tafel en de juryleden er na de bespreking in laten bladeren.

Leeftijdsgroep 7+

- *Van de sneeuwman die niet smelten wou* (Altiora, 1999) (bekroond met de Boekenwelp in 2001)
- *Djuk, het kolenpaard van Ford Lapijn* (Lannoo, 2002) (bekroond met een Vlag en Wimpel in 2003)
- *De ogen van mijn prinses* (Averbode, 2002)

Leeftijdsgroep 10+

- *Reinaart de vos : de felle met de rode baard* (Manteau, 2006) (bekroond met de Plantin-Moretusprijs in 2007)

Leeftijdsgroep 12+

- *Heksje Paddenwratje* (Davidsfonds/Infodok, 2002) (bekroond met de Boekenpauw in 2003)
- *Glamp !, of Hoe Paddenwratje Kabouter opkikkerde* (Davidsfonds, 2003)
- *Tijl Uilenspiegel : trouw tot aan de bedelzak* (Manteau, 2008)

Over Klaas Verplancke is een interessant overzichtsboek verschenen. Haal dit erbij en bespreek het met de juryleden. Je kan dit aanvullen met andere boeken die Klaas schreef en illustreerde:

- *The first Klaas boek : facing realities* (Oogachtend, 2009)
- *Jot* (Davidsfonds/Infodok, 2000)
- *Wortels, of De tijd die wachten heet* (Davidsfonds/Infodok, 2003)

(BELANGRIJKSTE) PERSONAGES

Bespreek hoe de personages geschetst worden met de juryleden:

- Olifant
- Grizzly / Ridder Louis Mpoint
- Maroni
- Prinses Limoentje

BESPREKING

Meer over de bespreking van boeken met de methode Chambers lees je in de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek').

Basisvragen

- Wat vond je leuk, mooi, goed, grappig aan dit boek?
Belangrijk! Het is belangrijk dat je als begeleider aangeeft dat een goed/slecht boek per definitie niet bestaat. Je kan als jurylid een boek goed of slecht vinden, maar die mening wordt misschien niet gedeeld door een ander jurylid.
- Waren er dingen moeilijk of onduidelijk?
- Was er iets dat je totaal verraste?

Algemene vragen

- Passen de illustraties goed bij het verhaal?
- De illustraties geven aan het eind/begin van een hoofdstuk telkens al voor een stuk weer wat er nog zal gebeuren. Vind je dit goed of net storend?
- Waar speelt het verhaal zich af?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Er staan heel wat moeilijk woorden (descrescendo, dragonders ...) en woordspelingen in het boek. Stoorde dit je bij het lezen? Bemoedigde dit het lezen?
- Herinner je je een paar leuke woordspelingen? Bijvoorbeeld 'dubbele slurf' i.p.v. 'dubbele tong' (p. 20), 'slurfontsteking' (p. 64), 'daar had hij mooi zijn pootjes mee vol' (p. 65)...
- Wat vinden de juryleden van de *yell*? Wat vinden ze ervan dat Grizzly dankzij de yell drie verschillende formaten kan aannemen?

ANDERE GESPREKSONDERWERPEN EN OPDRACHTEN

Verhaallijn

Maak een kopie van de illustraties op p. 9, 31, 73, 125, 147 en 209 en bouw zo samen met de juryleden het verhaal opnieuw op.

Fragmenten

De volgende al dan niet filosofisch getinte fragmenten kan je afdrukken en los knippen. Om beurt trekt iemand een strookje of een kaart en leest wat er op staat. Wie wil, mag bij het fragment commentaar geven.

Meer over filosoferen met kinderen lees je in de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek'). Blijf als begeleider aangeven dat ieders mening evenwaardig is!

Fragmenten

- Hij begon voorzichtig te grazen en probeerde daarbij zorgvuldig de blauwe bloempjes te ontzien. Het was merkwaardig om te zien hoe lichtvoetig hij zich over de wei bewoog. De Grizzly bekeek het schouwspel geboeid en kon een glimlach nauwelijks onderdrukken. 'Het lijkt me een hele klus', zei hij toen maar. 'Dit is vakwerk', zei de Olifant met zijn mond vol, 'vooral omdat ik die bloempjes geen pijn wil doen. Ze zien er zo lief uit. Net meisjesogen.' 'ja ja', zei de Grizzly. En hij dacht: dit is wel een heel gevoelige jongen.

‘Doe je het gras dan geen pijn?’, vroeg hij.

De Olifant hield een ogenblik op met kauwen, dacht diep na en zei:

‘Misschien wel, maar gras heeft geen oogjes.’ (p.17)

- ‘Wie is Kornak?’, vroeg de Grizzly.
‘Mijn oppasser’, zei Olifant. ‘Eigenlijk wel een aardige kerel. Iedere voorstelling legde hij zijn kop onder mijn rechtersvoerpoot. Millimeterwerk. Eén verkeerde beweging van hem of van mij, en ... appelmoes!’
‘Ja ja’, zei de Grizzly.
‘Mensen zijn dol op dat soort dingen’, zei de Olifant. ‘Ze komen naar het circus en verwachten heimelijk dat ik zijn kop zal pletten. Of dat de trapezist naar beneden zal donderen. Of dat de leeuw de leeuwentemmer de strot over bijt. Daar hopen ze op, al zullen ze dat nooit toegeven.’ (p.18)
- ‘Rond mijn ziel zit te veel olifant’, dacht hij nog net voor hij in slaap viel. (p.22)
- De Grizzly vertelde voor de tweede keer die dag wat er die morgen bij de eik was gebeurd. De Olifant had het verhaal al eens gehoord, maar hij vernam nu details die zijn vriend de eerste keer was vergeten. Zo gaat dat met verhalen: ze worden prachtiger door ouder te worden. (p. 38)
- ‘Limoentje is nu een mooie, volwassen prinses’, ging de Grizzly verder. ‘De onschuld voorbij. Allerlei strenge regels verbieden haar nu om met een beer in mediumformaat verstoppertje te spelen in het park. Er zullen ministerraden komen, en Boodschappen aan de Bevolking, en bezoeken van vreemde staatshoofden. De dag dat ze voor het eerst op een postzegel staat, zal haar jeugd definitief voorbij zijn.’
Hij zuchtte diep. ‘We worden oud’.
‘Zolang je het kind in jezelf maar niet vermoordt’, zei Maroni, ‘valt daarmee te leven.’ (p. 49)
- ‘In een sprookje zou jij alleen maar betoverd zijn door een boze heks,’ zei prinses Limoentje, ‘en dan zou ik drie moeilijke proeven moeten afleggen om de betovering te verbreken en weer een prins van je te maken.’ (p. 55)
- ‘Olifant,’ vroeg de Grizzly, ‘wanneer verjaar jij eigenlijk?’
De Olifant keek de Grizzly verwonderd aan: ‘Ik zou het niet weten.’
‘Hoezo, je zou het niet weten?’
‘Nee,’ zei de Olifant, ‘en ik vind het ook niet belangrijk. Ik verjaar niet, ik verdag. Iedere dag.’ (p. 58)
- ‘Is het erg als je je sterrenbeeld niet kent?’
‘Och,’ zei de Grizzly, ‘dat valt wel mee. Je sterrenbeeld is alleen belangrijk om te kennen als je van plan bent te trouwen. Want er zijn sterrenbeelden die helemaal niet bij elkaar passen.’ (p. 59)
- De Olifant fronste zijn voorhoofd. ‘Wat zijn *treubels*?’
‘Zorgen’, zei de Grizzly.
‘O’, zei de Olifant. ‘Mijn hart is vrij van alle *treubels*. Dat woord had ik nog nooit gehoord.’
‘Natuurlijk niet’, zei de Grizzly, ‘want ik heb het zonet verzonnen.’
‘Mag dat zomaar, woorden verzinnen?’
‘Alle woorden zijn ooit door iemand verzonnen’, zei de Grizzly. (p. 60)
- ‘Mijn moeder zei altijd: “Zot zijn doet geen zeer. Anders zouden er velen rondlopen met hoofdpijn!” Dát zei mijn moeder.’
‘Ik heb nooit last van hoofdpijn’, zei de Grizzly.
‘Wat alleen maar bewijst dat mijn moeder gelijk had’, lachte de Olifant. (p. 64)
- ‘Als een olifant zich oud en ziek voelt, trekt hij weg van de kudde en zoekt een rustig plaatsje op om heel alleen te sterven’, zei de Olifant.

‘Indianen doen het ook zo’, beaamde de Grizzly. ‘Van alle mensen staat er niemand dichterbij de aarde en de hemel dan een indiaan.’(p. 75)

- Want de Olifant was niet nieuwsgierig, maar hij wist wel graag alles. (p. 78)
- ...

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Geel Gras
Simon van der Geest
(door Miche Bekaert)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Simon van der Geest (1978, Gouda) groeide op in een piepklein dorpje tussen de weilanden. Na de middelbare school ging hij een jaar naar Noorwegen. Daar ontdekte hij dat hij in toneelstukken wilde spelen. Hij volgde een opleiding tot docent in theater maar kwam er al gauw achter dat hij het misschien wel nog leuker vond om toneelstukken te schrijven. Dus ging hij de opleiding tot toneelschrijver doen.

Hij ontdekte dat hij niet alleen toneelstukken, maar ook graag verhalen en gedichten voor kinderen schrijft. Dat doet hij nu. Verder geeft hij theaterles aan jongeren en kinderen en werkt hij als acteur voor de politie en het leger.

(www.queridokinderenjeugdboeken.nl)

KORT SAMENGEVAT

Fieke is bijna elf en ineens alleen op de camping. Wat nu? Gelukkig ontmoet ze Jantwan, die ook in Frankrijk op vakantie is. Samen beleven ze allerlei avonturen. Ze zwemmen 's nachts in het meer en jagen andere campinggasten de stuipen op het lijf. Maar na een tijdje heeft Fieke er echt genoeg van. Ze wil haar ouders terug! Jantwan bedenkt een plan, maar dan raakt Fieke hem ook nog kwijt...

(achterflap)

STIJL

Het is een leuk, origineel vakantieverhaal. Het wordt verteld door Fieke zelf (ik-perspectief). Op die manier krijg je een goed beeld van hoe ze over de gebeurtenissen denkt en waarom ze bepaalde acties onderneemt. Fieke en Jantwan beleven het ene avontuur na het andere, zodat het een spannend boek is dat je in één ruk uit wil lezen.

GELOOFWAARDIGHEID

Voor de volwassen lezer komt het verhaal wat ongeloofwaardig over. Welke ouders vergeten immers hun kind op een camping? Het blijft onduidelijk hoe het komt dat Fiekes ouders haar vergaten. Ook de

ouders van Jantwan nemen hem op het einde gewoon weer mee alsof er niets gebeurd is. Er wordt in het verhaal erg weinig aandacht gegeven aan de ouders en de andere volwassenen. Vraag de juryleden of hen dit ook opvalt en of ze hier veel aandacht aan besteden bij hun beoordeling van het boek.

De auteur slaagt er in de sfeer weer te geven van de omgeving: de camping, het Franse dorp, de feestelijkheden voor de Franse nationale feestdag (*le 14 juillet*). Wie van de juryleden is al eens in Frankrijk geweest? Herkennen ze dingen? Hebben de anderen iets bijgeleerd over Frankrijk?

VERWERKINGSMOGELIJKHEDEN

Thema's

- vakantie
- kamperen
- vergeten
- vriendschap
- opkomen voor jezelf

Vragen

- Wat betekent de titel? Als Fieke op een morgen wakker wordt in haar kleine tentje op de camping en naar buiten kijkt, ziet ze alleen een vierkant geel grastapijt waar de grote tent van haar ouders gestaan heeft.
- Hoe gaan de juryleden zelf op reis? Wat maakt kamperen leuk of niet leuk? Hebben ze al eens gevreesd dat ze hun ouders zouden kwijtraken op reis? Misschien is iemand z'n ouders al eens verloren in de drukte?
- Wat zouden de juryleden doen als ze in Fiekies schoenen zouden staan?

Activiteiten

- Zoek in oude tijdschriften prenten van materiaal dat je meeneemt als je gaat kamperen, of prenten die bij het boek horen. Maak er met de hele groep een collage van.
- Speel het klassieke spelletje: 'Ik ga op reis en ik neem mee...'
- Stel je voor dat het feest met de taart in het dorp of de stad van de juryleden gebeurde en zij mogen het nieuws brengen op de regionale tv- of radiozender. Hoe en wat zouden zij vertellen? Of laat hen een artikelje voor in de krant schrijven.

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4

Geel gras
Simon van der Geest
(door Laure Evers)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Simon van der Geest (1978, Gouda, Nederland) groeide op in een piepklein dorpje tussen de weilanden. Na de middelbare school ging hij een jaar naar Noorwegen. Daar ontdekte hij dat hij in toneelstukken wilde spelen. Hij deed de theaterdocentenopleiding maar kwam er al gauw achter dat hij het misschien wel nog leuker vond om toneelstukken te schrijven. Dus ging hij de toneelschrijfopleiding doen. Hij ontdekte dat hij niet alleen toneelstukken, maar ook graag verhalen en gedichten voor kinderen schrijft. Dat doet hij nu. Verder geeft hij theaterles aan jongeren en kinderen en werkt hij als acteur voor de politie en het leger. *Geel gras* is zijn debuut voor Querido.

(www.queridokinderenjeugdboeken.nl)

KORT SAMENGEVAT

Fieke is bijna elf en ineens alleen op de camping. Wat nu? Gelukkig ontmoet ze Jantwan, die ook in Frankrijk op vakantie is. Samen beleven ze allerlei avonturen. Ze zwemmen 's nachts in het meer en jagen andere campinggasten de stuipen op het lijf. Na een tijdje heeft Fieke er echt genoeg van. Ze wil haar ouders terug! Jantwan bedenkt een plan, maar dan raakt Fieke hem ook nog kwijt. Als ze mekaar dan toch terugvinden, besluiten ze wereldberoemd te worden.

IN DE PERS

Je kan wat van deze uitspraken op kaartjes plakken en met de juryleden bespreken. Zijn ze het eens met de recensenten? Hoe zouden zij hun mening over het boek in één zin samenvatten?

- 'Een vrolijk en maf zomerverhaal. [...] Simon van der Geest kan zijn personages knap en bijzonder neerzetten. Zijn zinnen zijn mooi en zijn gevoel voor humor is heerlijk. [...] Een grote belofte voor de toekomst.' Thomas de Veen in *Kidsweek*
- 'Een krachtige en originele stem in de Nederlandse kinderliteratuur.' Karel Berkhout in *NRC Handelsblad*
- 'Charmant, vaardig en met humor opgeschreven. Een veelbelovend schrijver.' Bas Maliepaard in *Trouw*
- 'Een origineel zomerverhaal' Annemarie Terhell in *Kidsweek Junior*

- 'Deze debutant heeft een goede pen en brengt situaties die we allemaal kennen prachtig onder woorden. De dialogen zijn goed geschreven, soms bijna poëtisch.' Joke van Leeuwen in *Elsevier*
- 'Van der Geests kracht ligt in beelden die spreken, in sterke korte zinnen, in geestige dialogen en in humorvolle en ontroerende scènes.' *De Groene Amsterdammer*
- 'Een lekker zomers boek dat makkelijk wegleest. Je vliegt door de bladzijdes heen. [...] Van der Geest weet zijn karakters op een mooie, subtiele manier weer te geven.' *Lemniscaatkrant*
- 'Geestig [...] Hier spreekt een schrijver die wel raad weet met dialogen. Beeldend schrijven kan hij ook. [...] Een van de opvolgers van Guus Kuijer.' *Vrij Nederland*
- 'Als je een lekker leuk en ontspannend boek wil lezen is dit een echte aanrader. Het leest heel gemakkelijk door de korte zinnen en de vele grappige dialogen.' Ineke van Nispen, boekverkoper Plantage Books & More

VÓÓR HET LEZEN

Bekijk met de kinderen de cover van het boek. Waarover zou het kunnen gaan? Lees vervolgens samen de achterflap en laat hen fantaseren over de inhoud van het boek. Het is altijd leuk dat te noteren en na de bespreking eventjes boven te halen.

ALGEMEEN

In het boek komen volgende thema's komen aan bod:

- Vriendschap
- Relatie ouders-kinderen
- Op eigen benen staan
- Avontuur
- Kattenkwaad
- Heimwee

Hou deze thema's in je achterhoofd en kies enkele vragen uit om aan de kinderen te stellen. Meer vragen vind je in het boek *Vertel eens...* van Aidan Chambers (Biblion, 2002) en in het hoofdstukje 'Methode Chambers' in de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek').

- Wat vond je leuk, mooi of goed aan dit boek?
 - Wat is je opgevallen aan dit boek?
 - Waar had je meer over willen lezen?
 - Vond je het boek grappig? Waarom?
- Wat vond je niet leuk?
 - Waren er stukken die je vervelend vond?
 - Heb je stukken overgeslagen? Welke?
 - Als je het boek niet uit hebt, waar ben je dan opgehouden met lezen en waarom daar?
- Waren er stukken in het boek die je spannend vond?
 - Kon je bij sommige stukken niet stoppen met lezen?
- Vind je het boek realistisch? Kan het echt gebeuren?
- Hoe voelde je je bij het lezen? Was je blij? Bang? Boos? ...
- Als je zelf een stuk in het boek zou mogen veranderen, welk zou dat dan zijn?

VORM

Bekijk met de juryleden de cover nog eens. Vraag hen wat ze er nu van denken. Past het bij het boek?

Zoek samen uit hoe het boek opgebouwd is. Zit er een vaste structuur in, zoals avontuur → oplossing, avontuur → oplossing?

PERSONAGES & VERTELLER

- Wie vertelt het verhaal? Door wiens ogen heb je het verhaal gevolgd? Keek je vanuit één verhaalfiguur of vanuit verschillende figuren in het verhaal?
- Fieke vertelt het verhaal. Denk je dat ze de volledige waarheid vertelt? Klopt alles wat ze zegt? Zijn er momenten in het boek waarvan je denkt dat ze een beetje overdrijft in haar verhaal?
- Hoe zou je Fieke beschrijven? En Jantwan?
- Kan je je Fieke en Jantwan makkelijk voorstellen? Zijn ze herkenbaar? Denk je dat ze echt kunnen bestaan?
- Welk van de twee hoofdpersonages vind je het leukst? Waarom?
- Hoe is de relatie tussen Fieke en haar ouders? En die tussen Jantwan en zijn ouders?
- Zou je de avonturen van Fieke en Jantwan graag zelf beleven?
- Doet het personage van Fieke je aan andere personages uit andere boeken denken? Pippi Langkous misschien (zie ook de cover)?

TOT SLOT

- Was het boek zoals je verwacht had?
- Was je tevreden na het lezen van het boek of bleef je op je honger zitten? Waarom (niet)?
- Als je het boek aan iemand zou moeten aanbevelen, wat zou je dan zeggen?
- Hoe zou je het boek omschrijven? Welke woorden passen bij dit boek?
- Zijn er dingen die je graag aan de auteur zou vragen?

**KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 4**

***Anna Amanda de 1ste*
Leen Vandereyken
(door Emilie Vanpeteghem)**

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Leen Vandereyken (1977) woont en werkt in Brussel. Na een korte theateropleiding volgde ze enkele scenariocursussen. Ze had een rolletje in de films *Team Spirit I* van Jan Verheyen en *Paradise* van Rudolf Mesthdag. Ook speelde ze in de kortfilms *De Feniks* van Jacco Groen en *Nettodrôme* van Danielle van Rieth.

Leen wisselt acteren voor televisie en film af met schrijven. Maar haar ultieme droom is reizen met een Macbook air onder de arm en chicklits voor kleine en grote meisjes schrijven. Ze schreef alvast *Loulou in love* (Clavis, 2007) en *Loulou, het leven van een dramaqueen* (Clavis, 2008) en *Anna Amanda de 1ste*.

KORT SAMENGEVAT

In dit verhaal maken we kennis met Anna Amanda de 1ste. Het meisje wil graag altijd en overal de eerste zijn: of het nu gaat om een tekenwedstrijd, de kleine missverkiezing of in de klas. Ze kan er niets aan doen, ze is zo geboren. Omdat ze daadwerkelijk ook altijd de eerste is, heeft Anna geen vrienden. Niemand vindt het leuk om met haar te spelen, want iedereen weet al op voorhand dat ze zullen verliezen.

Wanneer Robbie Rosco in haar klas komt en naar haar lacht, wil ze zijn eerste vriendin worden, maar dit keer gaat het niet vanzelf. Ze moet eerst andere meisjes uit de weg ruimen: Geneviève, het mooiste meisje van de klas, Mirabel, Pistou, en Robbie Rosco's moeder. Het wordt een strijd op leven en dood, maar Anna Amanda ervaart voor de eerste keer wat het betekent om een vriend te hebben.

Anna Amanda de 1ste is een boek uit de Lollipop-reeks.

EERSTE INDRUK

- Spreekt de kaft je aan?
- Verwachtte je een typisch meisjesboek?
- Is het een typisch meisjesboek of is het ook voor jongens interessant? (Robbie Rosco / Het had evengoed omgekeerd kunnen zijn, jongen wil meisje veroveren)

VRAGEN OVER HET VERHAAL

- Vind je het onderwerp interessant? Spreekt het je aan? Waarom? Waarom niet?
- Heb je iets geleerd uit het verhaal?
- Heeft Anna iets geleerd uit het verhaal?
- Hebben bepaalde gebeurtenissen je aan het denken gezet?
- Hoe ver zou jij gaan voor een kus van de jongen of het meisje waar je verliefd op bent?
- Vind je dat Anna te ver gaat?
- Wat vinden jullie van Anna's aparte naam? Heet ze officieel Anna Amanda of Anna Amanda de 1ste?

ILLUSTRATIES

Missen de juryleden illustraties? Of fantaseren ze liever zelf hoe personages, plaatsen en situaties er uit zien?

Laat de juryleden in tijdschriften zoeken naar een foto van een meisje dat volgens hen Anna Amanda de 1ste zou kunnen zijn. De juryleden verduidelijken daarna hun keuze. Je kan dit ook doen voor de andere personages.

GELOOFWAARDIGHEID

Zijn Anna's gedachten, avonturen en beslissingen geloofwaardig? Zouden ze echt kunnen gebeuren of heeft de schrijver te veel fantasie? Zijn er fragmenten die de juryleden vreemd vinden? Waarom?

THEMA'S

- Vriendschap
- Verliefd zijn
- Humor
- Pesten

Je kan de thema's op een grote vellen papier schrijven. Geef de juryleden een envelop met daarin zinnen uit het boek. Laat hen raden wie aan het woord is en vraag hen bij welk thema ze de zin zouden plaatsen en hoe die bij elkaar passen. Laat de juryleden de zinnen bij de thema's plakken.

Bijvoorbeeld:

- 'Schoonheid zit vanbinnen zegt mijn moeder..., maar om eerlijk te zijn vind ik de longen, darmen, nieren en andere ingewanden die in mijn biologieboek afgebeeld staan niet echt mooi.'
→ Anna Amanda; humor
- 'Ze heeft Robbie Rosco verteld dat ik een buitenaards wezen ben en dat het gevaarlijk is om met mij te praten.'
→ Ruby; pesten
- 'Pi. 3,14159265358979...'
→ Anna Amanda; humor
- 'Het ruikt hier naar Ruby.'
→ Geneviève; pesten
- 'Besef je dat dit de eerste keer is dat je bij een vriendinnetje gaat spelen?'

- mama van Anna; vriendschap
- ‘Ze is gewoon een klasgenootje en we gaan een werk voor school maken, ze is niet mijn vriendinnetje’, antwoord ik koel.
 - Anna; vriendschap
- Nog geen vijf oefeningen later heb ik voor mezelf uitgemaakt dat Robbie Rosco mijn eerste vriend zal worden en dat niets of niemand dat in de weg zal staan.
 - Anna; verliefdheid
- Het eerste meisje dat trouwt met Robbie Rosco, en dus de eerste en enige die van hem een kus krijgt.
 - Anna; verliefdheid; dit staat op haar gouden lijstje
- ...

PERSONAGES

- Anna Amanda de 1ste
- Ruby
- Robbie Rosco
- Geneviève
- De drie vriendinnen van Robbie Rosco

Schrijf op aparte bladen de personages uit dit verhaal en vraag aan de juryleden om alles wat ze over hen weten op te schrijven. Daarna kan je met hen de personages bespreken. Of knip zelf woorden uit en laat de juryleden de woorden bij de juiste personages leggen. Bijvoorbeeld: missverkiezing, kunstwedstrijd, eerste zoen, verbond...

Blad 1 = Anna Amanda de 1ste

Bijvoorbeeld: wil altijd en overal de eerste zijn, missverkiezing, kunstwedstrijd, ontvoert een konijn, wordt verliefd op Robbie Rosco, eerste zoen, verbond, vriendschap, ‘First Lady’...

Blad 2 = Ruby

Bijvoorbeeld: rode veters, bank (op het schoolplein), pesten, vriendschap, eet het konijn op van Robbie Rosco...

Van hieruit begin je een gesprek:

- Wat vind je ervan dat Anna de vriendinnen van Robbie Rosco wil uitschakelen?
- Vind je dat Anna Ruby ‘gebruikt’?
- Waarom doet Anna niks om Ruby te helpen wanneer ze gepest wordt?
- Is het geloofwaardig dat Anna overal de eerste is?
- Anna heeft geen vrienden. Vind je het raar dat ze dat niet erg vindt?
- Anna weet niet wat ‘vriend’ is? Hoe kan jij ‘vriend’ het best omschrijven?
- Zijn Ruby en Anna vrienden?
- Waarom heb je vrienden nodig? Heb je ze echt nodig?
- Waarom zijn vrienden (niet) belangrijk?
- Geloof jij in eeuwige vriendschap? Waarom (niet)?
- ...

Je doet dit ook voor de andere personages: schrijf hun naam op en laat de juryleden nadenken hoe zij Anna positief of negatief beïnvloeden.

GEVOELENS

Zoek samen met de juryleden verschillende gevoelens van Anna. Beschrijf haar gevoelens (of het gebrek daaraan?) in meerdere situaties. Waarom voelt ze zich zo? Wat doet ze ermee? Ga ook na hoe de andere personages zich voelen, hoe Anna hierop reageert...

Bijvoorbeeld:

- Hoe voelt Anna zich na het verliezen van de verkiezing? Is ze teleurgesteld? Hoe gaat ze om met het feit dat ze verloren heeft? (Ze vindt haar verlies de fout van de jury.)
- Hoe voelt Anna zich over het feit dat ze overal de eerste is? (Ze vindt dit blijkbaar heel normaal.)
- Hoe reageert Robbie als zijn konijn en zijn kat verdwijnen? (Hij is heel verdrietig en zoekt steun bij Anna.)
- Hoe voelt Ruby zich wanneer ze Geneviève gemene dingen over haar hoort zeggen in de toiletten? (Ze bijt van zich af en pakt Geneviève aan.)
- ...

STIJL- EN VORMKENMERKEN

Het verhaal is geschreven vanuit het oogpunt van Anna Amanda de 1ste. Zij is de ik-figuur. Denken de juryleden dat het verhaal anders zou zijn als bijvoorbeeld Robbie Rosco of Ruby het zouden vertellen? Hoe zou het dan gaan?

NOG EEN ACTIVITEIT

Je kan allerlei materialen meebrengen die met dit boek te maken hebben: een kunstwerk, een rode veter (snoep), een knuffelpoes, een konijn, een kroontje, het getal Pi, het nummer 1... De juryleden kiezen één voorwerp en bespreken het verband met het verhaal. Je kan ook aan een jurylid vragen om een voorwerp te kiezen voor een ander jurylid, waarna die het bespreekt.

Je kan aan elk jurylid een blad geven met het cijfer één op. Vraag hen om op te schrijven waarin zij de eerste zijn of willen zijn. Van daaruit kan je hen vragen of de eerste zijn belangrijk is en hoever ze willen gaan om de eerste te zijn.

METHODE AIDAN CHAMBERS

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers: 'Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden als 'Ik vond dit boek (niet) leuk' en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar *hoe pak je die gesprekken aan?* (www.jeugdboekenweek.be, lestips)

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onder. Om de beurt nemen een jurylid een kaartje. Hij leest de vraag en beantwoordt die. Daarna reageren de andere kinderen hierop. Daarna wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en neemt het volgende jurylid in de kring een kaartje. Je kan de juryleden ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders lezen van deze schrijver lezen?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?
- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek er bijvoorbeeld ook dit tussen:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt

Je kan ook kiezen voor de vier-kolommen-methode om over het gelezen boek te praten. Meer info hierover vind je in de coördinatorenhandleiding van de KJV, op www.jeugdboekenweek.be/2010/Algemene_lestips.pdf en natuurlijk in Chambers' boek *Vertel eens* (Davidsfonds/Infodok, 2002), in het bijzonder naar de hoofdstukken 13 en 14, die spreken over het onderwerp van gesprek (p.93-104) en een raamwerk van vragen (p. 105-115).

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!

KJV 2010-2011 WERKMODEL GROEP 4

Onweer
Anna Woltz

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Dit vertelt **Anna Woltz** op haar website over zichzelf:

‘Anna Woltz werd op 29 december 1981 geboren in Londen. Toen ze anderhalf was, verhuisde ze samen met haar vader en moeder naar Den Haag. Daar werd haar zusje Sarah geboren. Toen Anna op haar zesde op school moest leren lezen, ging ze al snel in staking. Een jaar lang weigerde ze om een boek open te doen, omdat ze niks wilde horen over een idiote kabouter die Pim heette en samen met een mus op de wip ging. Gelukkig zat Anna op een Montessorischool, dus de juffen lieten haar rustig in staking. Pas toen ze in de zomervakantie *De kinderen van Bolderburen* van Astrid Lindgren in handen kreeg, begon ze te lezen. En ze hield niet meer op.

Met boeken schrijven begon Anna op haar twaalfde. Omdat ze zelf zo van koken hield, bedacht ze een verhaal over vijf kinderen die samen een restaurant beginnen. In de zomer schreef ze de eerste bladzijde van dat boek, maar toen werd het herfst en moest ze naar de middelbare school in Den Haag. Sindsdien probeerde Anna elke zomer wel een boek te schrijven. Wanneer iedereen op het strand lag, zat zij achter de computer. In bikini, dat wel. De verhalen die ze verzon werden steeds gekker: ze gingen over hertogen, schietpartijen, boeven en verdronken moeders. Maar de vakanties waren elke keer weer te kort om een heel boek af te krijgen. Gelukkig maar – die verhalen konden maar het beste in een la verdwijnen...

Op haar vijftiende kwam Anna eindelijk op het idee om te schrijven over iets waar ze wél alles vanaf wist: school. Een schooljaar lang stond er elke maandag een stukje in de *Volkscrant* over haar leven op school; over verliefdheid, leraren, ouders, spieken en de inhoud van haar broodtrommeltje. Die columns werden aan het einde van het jaar gebundeld in het boekje *Overleven in 4b*.

Anna was zeventien toen ze het boek over de kinderen die een restaurant beginnen écht schreef. Dat boek werd *Alles kookt over*, en ging ook over dingen waar ze veel vanaf wist: zusjes, vakantie, koken, ruzie, supermarkten en witte chocolademousse. Hiernaast zie je haar aantekeningenschrift voor *Alles kookt over*. Op deze pagina's was ze de namen van de hoofdpersonen aan het verzinnen.

Anna studeerde geschiedenis in Leiden. Tijdens haar studie ging ze een half jaar naar Schotland, waar ze niet alleen studeerde maar ook verliefd werd op de Schotse Hooglanden. Samen met de hillwalking club van de universiteit trok ze er elk weekend op uit om besneeuwde bergen te beklimmen en te zwemmen in ijskoude bergmeertjes. In 2005 studeerde ze af in de richting Amerikanistiek.

Anna woont nu in Utrecht, waar ze vaak de hele dag achter haar laptop zit. Vanaf januari 2005 schrijft ze naast kinderboeken weer een column voor de *Volkskrant*. Verder houdt ze nog steeds van koken (lievelingseten: sushi en Indiase curry) en lezen, en maakt ze in de vakantie trektochten in landen waar ze bergen hebben.'

Vorig jaar won haar boek *Red mijn hond* de eerste prijs in groep 3 van de KJV.

📄 www.annawoltz.nl

KORT SAMENGEVAT

Sam helpt haar tante in haar Italiaanse hotel. Op een dag verschijnt daar Fabio, een politiecommissaris die twee kinderen heeft meegebracht: Raf, een arrogant fotomodel van 15, en Larissa, zijn zusje van 10 dat Sam helemaal opeist. Vanaf dan is het uit met de rust. Zeker als er een bom ontploft en Fabio zich steeds verdachter gedraagt. Raf, Larissa en Sam bundelen hun krachten en komen in een ijzingwekkend avontuur terecht.

PERSONAGES

Sam

Sam is het hoofdpersonage en kan voor heel wat gespreksstof zorgen:

- Zoek met de juryleden de vijf belangrijkste karaktertrekken van Sam.
- Vat nog even samen wat er precies aan de hand is tussen Sam en haar ouders.
- Bespreek deze (fascinerende) uitspraak: 'Ik wil slecht zijn, ook als er niemand kijkt.' (p. 63) Waarom zegt ze dat? Wat bedoelt ze?
- In het begin is er duidelijk 'iets' aan de hand met Sam: 'Ze weten niks over het buurthuis en het zakmes en die eindeloze uren op het politiebureau' (p. 18). Vinden de juryleden haar mysterieus? Werden ze nieuwsgierig? Zouden ze zichzelf ook wel eens opnieuw willen uitvinden?
- Zouden ze Sams vriendin willen/kunnen zijn? Voelen personages uit boeken soms als vrienden?

Ga samen met de juryleden na hoe Sam in de loop van het verhaal evolueert. Je kan hiervoor twee kolommen maken:

Sam in het begin van het verhaal

...

Sam op het einde van het verhaal

...

Vul de kolommen samen in. Dezelfde woorden kunnen in de twee kolommen terugkomen, maar probeer ook voor variatie te zorgen. Zo toon je hoe de gebeurtenissen Sam veranderen. Vinden de juryleden haar op het einde leuker dan in het begin?

Raf

In zijn aantekeningen, leer je Raf ook (een beetje) kennen. Vinden de juryleden dat leuk? Maakt dit het verhaal boeiender? Je kan hen zelf 'Aantekeningen van Larissa/Ollie' laten verzinnen bij een hoofdstuk.

Onderlinge relaties

De gevoelens van de personages en de relaties tussen hen zijn belangrijk in *Onweer*. Dit zegt recensent Thomas de Veen erover:

‘De personages hebben allemaal zo hun eigenaardigheden en Anna Woltz maakte het boek écht boeiend door daaraan veel aandacht te besteden.’

(www.annawoltz.nl/onweekids.html)

Zijn de juryleden het daarmee eens? Hoe ervaren zij de personages? Hoe noodzakelijk is het dat je veel over hun gevoelens te weten komt? Had dat wat minder mogen zijn?

Je kan personages en hun relaties bespreken aan de hand van kaartjes. Op elk kaartje schrijf je de naam van een personage: Sam, Fabio, Inet, Larissa, Raf, tante Guusje, oom Jan. Bespreek de personages met de juryleden en noteer samen van elk personage een paar kernwoorden op het kaartje (leeftijd, uiterlijke kenmerken, opvallende karaktertrekken). Schuif dan met de kaartjes om relaties aan te tonen. Begin bijvoorbeeld door Sam, tante Guusje en oom Jan samen te leggen. Later leg je Sam, Larissa en Raf samen. Ga na hoe Sam uiteindelijk toch vrienden wordt met Raf en Larissa.

Jongens en meisjes

De schrijfster speelt met zogenaamde typische jongens- en meisjeskenmerken. Je kan bij de bespreking van de personages hierop focussen.

- Sam is heel jongensachtig. Zij is heel stoer en wanneer ze in de bergen zijn, weet en kan ze dingen die de jongens niet kunnen.
- Ijdelruit Raf heeft als fotomodel een ‘beroep’ dat eerder meisjesachtig is, draagt dure (niet zo praktische) schoenen
- Übermeisje Larissa is van mode en ontwerpster wil worden.
- Larissa is eigenlijk een jongen: zie p. 87 en volgende voor de ontdekking.

Wat is ‘typisch’ voor meisjes en jongens? Verwijs naar de uitval van Raf (p. 89) wanneer Sam ontdekt wie Larissa echt is en de reactie van Sam hierop (tot en met p. 91).

Deze citaten kunnen aan bod komen in dit gesprek:

- ‘Jij zit weer lekker meisjesachtig te doen en met de serveerster te roddelen, maar weet je wat een echt aardig meisje zou doen?’ riep Raf tegen zijn zusje. ‘Die zou haar moeder troosten!’ (p. 24)
- ‘Maar je [Sam] bent echt niet lelijk. Alleen je kleren...’ Ze [Larissa] aarzelde. ‘Ik kan je wel wat tips geven.’ Ze keek hoopvol. ‘Op televisie zie je soms zo’n echte make-over...’ (p. 31)
- ‘Een sjaaltje?’ Ze [Larissa] klonk verbaasd. ‘Zo’n meisjesachtig ding? Dat is toch niks voor Sam?’ (p. 62)

PSYCHOLOGISCHE THRILLER

Onweer is een heel spannend boek met veel geweld in, bijna een thriller. Maar ook de gevoelens en gedachten van de personages zijn belangrijk. Praat met de juryleden over de combinatie:

- Zit er te veel, te weinig of net genoeg actie in dit verhaal?

- Staan er te veel, te weinig of net genoeg beschrijvingen van de personages in het verhaal?
- Wat vinden de juryleden belangrijker: alles weten over de personages of veel lezen over de avonturen die ze beleven. Of allebei?

Vinden de juryleden het een jongensboek of een meisjesboek? Wat zijn jongensboeken en meisjesboeken? Hebben de meisjes het liever gelezen dan de jongens, of omgekeerd?

Verkleeden

Hou een gesprekje over verkleeden. Verkleeden de juryleden zich graag? Wat is er (niet) zo leuk aan? In wat verkleeden ze zich het liefst?

SYMBOLEN EN GEHEIME BOODSCHAPPEN

Geheime codes en symbolen spelen een belangrijke rol in *Onweer*. Fragmenten over symbolen en codes vind je bijvoorbeeld op p. 76-77, p. 83-85 en p. 95-96... Kennen de juryleden sommige hedendaagse symbolen, zoals een hartje, kruisjes onderaan een brief...?

Laat elk jurylid een foto (of een tekening) maken die vol symboliek zit. Bespreek het resultaat in groep en laat de andere juryleden raden welke symbolen de anderen in hun werk verstopt hebben.

ITALIË

Zijn sommige juryleden al in Italië of Firenze/Florence geweest? Vraag hen om vakantiefoto's mee te brengen die bij dit boek passen. Zoek zelf wat (foto-)boeken uit over Italië en breng die mee naar de bijeenkomst, zorg onder meer voor een afbeelding van *L'ultima cena* van Domenico Ghirlandaio (zie p. 74-75). Combineer de foto's eventueel met fragmenten (vanaf p. 66 is Sam in Firenze).